

TLAČOVÁ SPRÁVA č. 35 - sezóna 2016/2017

J. Nvota: Odpovede pre prítomnosť sú v histórii

Autorom a zároveň režisérom inscenácie Ako Bonnie a Clyde, ktorá bude v piatok 9. júna o 19:00 na Malej scéne Štátneho divadla Košice poslednou premiérou sezóny 2016/2017, je Jakub Nvota. Pred slovenskou premiérou svojej hry hovorí v rozhovore s dramaturgičkou Miriam Kičiňovou o svojom neromantickom pohľade na romanticky oslavovanú slávnú dvojicu Bonnie a Clyde a o tom, v čom ich príbeh prehovára k dnešku. Ale najmä o tom, aké sú naše dnešné strachy, úzkosti, ako je morálka previazaná s ekonomikou i o tom ako spolu súvisia malé a dôležité motivácie našich konaní. A prezradí i to ako režisér vníma text autora.

Ako vnímaš dvojicu Bonnie a Clyde?

Romantické legendy si žijú iný príbeh ako skutoční ľudia, z ktorých sa tie legendy stali. Preto existujú Bonnie a Clyde - romantickí milenci a gangstri a potom je tu zaznamenaný príbeh dvoch skutočných ľudí Clyda Barrowa a Bonnie Parkerovej, ako ho skutočne prežili. Medzi oboma príbehmi je rozdiel. Legenda potláča spoločenský a sociálny kontext - teda dobu, v ktorej obaja žili a skutočné motivácie ich konania. Individualizuje a robí z nich neohrozených hrdinov. Skutočnosť bola iná. Mňa oveľa viac než legenda o romantickej láske v daždi striel, zaujal ich naozajstný život, uprostred hospodárskej krízy a spoločenského systému, s ktorým Clyde po prepustení z väzenia bojoval.

V čom je ich príbeh blízky dnešku?

Ukazuje nám, ako strach a úzkosť spôsobená existenčným ohrozením, mení naše osobné vzťahy a nás samých. Ekonomika je oveľa viac prepojená s tým ako premýšľame a aký život žijeme, než si bežne uvedomujeme. Baťa povedal, že neexistuje žiadna hospodárska kríza - iba kríza morálky. Človek by mal byť spokojný s tým, čo v živote robí, s tým ako je za to odmenený a mal by vidieť v svojej práci zmysel. Ak to tak nie je, niekde nastala chyba, môžu prísť pocity agresie, frustrácie, márnosti, zlyhania. Ich riešenia nie sú vždy šťastné. Práca - to čo vytvárame, nás určuje. A práca súvisí s ekonomikou. A ekonomika spätne s morálkou, hodnotami a kultúrou. Tieto väzby boli citeľne porušené vtedy v roku 1929, ale oveľa horšie je to dnes.

Kam sa posunul ich príbeh v prerozprávaní - prepísaní Jakubom Nvotom? Našiel si v ňom silné paralely so súčasnosťou a dôležité kontextové detaily...

Nechcel som len príbeh z Ameriky, uvedomil som si, že tú spoločnosť vtedy vytvárala aj obrovská masa prisťahovalcov z celej Európy. A aj zo Slovenska. Každý v tej dobe v Amerike bol odniekiaľ. Bola možnosťou, ako ľudia znova môžu vybudovať spoločnosť, ktorá bude v istom zmysle utópiou. Urobili si ju na svoj obraz. Ale ten obraz sa postupne začal kriviť a deformovať. Prevládla hamižnosť, chtíč a túžba vlastniť a ovládať, ale rovnako tak aj túžba po konzumnom spôsobe života. Je to najväčšia výzva, ktorej odvtedy čelíme s oveľa väčšou naliehavosťou.

Bude to teda odklon od filmovej verzie? A sú potom Bonnie a Clyde nesmrteľní?

Je to úplne iný príbeh ako vo filme. Je to príbeh videný očami jedného slovenského prisťahovalca, ktorým porovnáваме našu realitu - spoločnosť u nás v tom čase a to, čo v Amerike zažíva. Na vlastné oči vidí krach na burze, rozpad spoločnosti, začiatok éry verejných nepriateľov a tiež to ako sa menia vzťahy medzi ľuďmi. Spoznáva aj príbeh Clyda a Bonnie. Ale aj skutočné dôvody toho, prečo žili život vyhnancom na úteku. Clyde nebol žiadny ideál. Bol to chalan, ktorý od začiatku nepoznal inú cestu ako zločin. Kradol. A šlo mu to skvele. Vychovala ho ulica a život mu inú šancu nedal. Takých ako on bolo a stále je veľa. Dôležitejšie je, prečo začal Clyde zabíjať. To je už úplne

iná otázka. A ak sa bavíme o nesmrteľnosti - svet potrebuje romantických hrdinov. Tak to má byť. Musíme veriť v krásu a lásku, ktorá poráža aj smrť. Preto Bonnie a Clyde nesmrteľní sú.

Čo ty osobne považuješ za dôležité pri úvahe nad minulosťou a súčasnosťou...?

V histórii sú všetky odpovede pre našu prítomnosť. O tom som hlboko presvedčený. Dôležité je ich nájsť. Tento príbeh, sme postavili na tom, že každý má svoj kus pravdy, aj zlo má svoje dôvody a nejako vzniká. Ak sa prestaneme romanticky dojímať nad láskou, ale na druhej strane nebudeme ani bez znalostí odsudzovať Clyda za jeho činy, ale pátrať po príčinách - objaví sa hlboko ľudský príbeh a patrí doňho aj láska, a aj humor, ktorého myslím je v našej inscenácii vcelku dosť a za to som tiež nesmierne vďačný.

2. jún 2017